

KOCHAM TEATR

SCENARIUSZE ZAJĘĆ
ZESZYT 26

AXEL HACKE

MALEŃKI KRÓL GRUDZIEŃ

Szczecin, październik 2009

Opieka merytoryczna - doradcy metodyczni Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

Skład i opracowanie: Magdalena Bogusławska

Zeszyt został wydany w ramach projektu "Jesteśmy u siebie [55+1]" współfinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wydawca:
TEATR LALEK „PLECIUGA”
pl. Teatralny 1
71-405 Szczecin
tel./fax.: (091) 43 35 804

Szczecin, październik 2009
Wydanie I

AXEL HACKE MALEŃKI KRÓL GRUDZIEŃ

SPIS TREŚCI:

1. **Anna Szuflińska.**
Wstęp..... str.
2. **Małgorzata Roszak**
„Nie wyrastaj z marzeń”. Lekcja języka polskiego dla kl. V, VI szkoły podstawowej.
..... str.
3. **Anna Szuflińska**
„Gdzie podziały się smoki? – czyli pytanie o naszą wyobraźnię” Lekcja języka polskiego dla klasy I, II lub III gimnazjum str.11
4. **Urszula Adamczyk**
„Czy praca daje człowiekowi szczęście?” Lekcja etyki przeznaczona dla uczniów gimnazjów (klasy 1-3)str. 18

WSTĘP

Kim jest Malarz Król Grudzień?

Oto pojawia się pewnego razu nieoczekiwanie w życiu Pana N. A może nie tak całkiem nieoczekiwanie? W końcu są urodziny bohatera, dzień smutny i szary, jak każdy inny dzień w życiu Pana N., ale właśnie wtedy bohater próbuje odebrać telefon, który nie dzwoni i właśnie wtedy wypowiada w myślach życzenie, gasząc świeczkę zdobioną namiastką urodzinowego tortu. O co prosił bohater? O przyjaciela? O towarzystwo? Nie dowiemy się, bo przecież zdradzanie życzeń przynosi pecha. Ale nawet gdybyśmy się dowiedzieli, to nie ułatwi nam to odpowiedzi na pytanie, kim jest Król Grudzień Malarz.

Sam Król odpowiedziałby nam na pewno „Dobre pytanie.”, a nawet „Bardzo dobre pytanie.” i zostawiłby nas samych, głowiących się nad odpowiedzią.

Król wydaje się być przeciwieństwem Pana N – starzeje się przeciwieństwem młodości i tracąc doświadczenie – ale jest też jego częścią – emanacją jego potrzeby bliskości i odenwania od rzeczywistości. Malarz Król Grudzień bez wątpienia jest bratem lub innym członkiem rodziny Małego Księcia. Widzi smoki i krasnoludki tak jak tamten widział słonia polkniętego przez węża boa czy baranka w skrzyni. Podobny jest także w zadawaniu pytań i w jednoczesnym niechętnym na nie odpowiadaniu. A już najbardziej podobny do Małego Księcia jest w tym, że jest przedstawicielem zapomnianego przez nas świata wyobraźni, świata, którego już nie znamy, ale którego pragniemy i który przeczuwamy.

Zostaliśmy z tego świata wygnani. Nieprawda! Wygnaliśmy się sami, wygnaliśmy się codziennie, stawiając rzeczywistość i realizm na piedestale. Kochamy, kiedy coś jest „jak prawdziwe” lub „jak w życiu”, lustrzane odbicie przyjmując za „prawdę”. Jesteśmy smutnymi mieszkańcami platońskiej jaskini i nie dostrzegamy tego. Naszym mentorem jest Arystoteles, nie Platon. I tylko czasem odczuwamy niejasny smutek, ale nie przejmujemy się tym za bardzo, bo mamy na takie sytuacje mnóstwo sprawdzonych rozwiązań.

Kim zatem jest Malarz Król Grudzień? Parafrazując jego własne słowa możemy powiedzieć: A czy musimy to wiedzieć? Kiedyś z łatwością byśmy to sobie wyobrazili, a teraz musimy WIEDZIEĆ.

Poprzezastajmy więc na tym: Malarz Król Grudzień jest kimś, kto nam to właśnie mówi. I niech mówi.

ANNA SZUFLIŃSKA

Lekcja języka polskiego dla klasy V, VI szkoły podstawowej.

Przed obejrzeniem sztuki uczniowie mają do wykonania zadanie.

Porozmawiaj z kimś dorosłym, zadaj mu podane pytania i zapisz odpowiedzi.

Co kojarzy mu się z dzieciństwem? Czym dzieciństwo różni się od dorosłości (podać przynajmniej dwie różnice)? Za kim, czym z dziecięcych lat tęskni?

Nie omawiamy tej pracy przed obejrzeniem sztuki. /Zadanie może zostać również wykonane po wizycie w teatrze, przed lekcją/

Zajęcia są realizowane po obejrzeniu spektaklu „Malarz Król Grudzień” na dwóch jednostkach lekcyjnych.

Temat: Nie wyrastaj z marzeń!- może brzmieć inaczej, bo jest redagowany przez uczniów w końcowej części lekcji.

Cele

Uczeń:

- rozmawia z osobą dorosłą, zapisuje jej wypowiedzi,
- buduje pozytywne relacje z innymi,
- świadomie uczestniczy w odbiorze dzieła teatralnego,
- dostrzega różne aspekty oglądanych sytuacji,
- zauważa problemy przedstawione w spektaklu,
- odczytuje sens inscenizacji teatralnej,
- prezentuje własną opinię,
- formułuje argumenty, uzasadniając własne zdanie,
- słucha uzasadnienia innych,
- twórczo rozwiązuje problemy,
- przygotowuje się do wystąpień publicznych.

Metody i formy: niedokończonych zdań, elementy dyskusji, mapa mentalna, praca z tekstem przewodnim

Środki dydaktyczne: kartki z niedokończonym zdaniem, fragmenty sztuki „Malarz Król Grudzień”, tekst wiersza J. Kulmowej „Nie wyrastaj z marzenia”

Przebieg lekcji

1. Określanie tematyki sztuki, wrażenia.

Każdy uczeń otrzymuje kartkę, na której samodzielnie dokończy zdanie. Następnie wszyscy przypinają swoje odpowiedzi na tablicy. Wspólnie grupujemy je, porządkujemy i określamy tematykę przedstawienia. Kartki te zostają na tablicy do końca zajęć. (Może być kilka tematów wiodących, ale i pojedyncze propozycje. Ich wielość świadczy o różnym odbiorze spektaklu, o potrzebach, zainteresowaniach dziecka. To ćwiczenie pokazujące indywidualność odbioru sztuki przez uczniów, ale również ewentualne trudności w określeniu jej tematyki, poruszanych problemów.)

1. Zdanie: „Malarz Król Grudzień” to spektakl o ...

Kiedy zostaną wskazane tematy, które według uczniów zostały w sztuce przedstawione, prosimy ich o opinie na temat spektaklu. Są to zupełnie swobodne wypowiedzi, nie oceniamy ich, nie komentujemy. Mogą dotyczyć spektaklu, gry aktorów, scenografii, tematyki, wrażeń lub być komentarzem do dokończonego zdania.

2. Analiza i próby interpretacyjne sztuki teatralnej.

- Życie

W rozmowie z Królem Grudniem Pan N. zapytał go: *Co umiecie przychodząc na świat, a czego musicie się dopiero nauczyć?* Spróbujcie wy odpowiedzieć na to pytanie. Rysujemy tabelę, którą wspólnie uzupełniamy.

Umiemy	Musimy się nauczyć
Np. oddychać, spać, polykać jedzenie, picie, załatwiać potrzeby fizjologiczne w sposób bezpośredni, płakać ...	Siadać, chodzić, mówić, samodzielnie jeść i pić, ubierać się, myć, czytać, pisać, liczyć, jeździć na rowerze, rolkach, deskorolce, samochodem, robić zakupy, sprzątać ...

Nie jesteśmy w stanie wypisać wszystkich czynności, to zadanie ma uświadomić uczniom, że więcej musimy się w życiu nauczyć niż umiemy rodząc się. W świecie Króla Grudnia było odwrotnie.

Odczytujemy fragment rozmowy bohaterów lub rozdajemy go uczniom na kartkach.

Król Grudzień: *Umiemy prawie wszystko. Budzimy się i leżymy w łóżku, a potem wstajemy i potrafimy pisać, i obliczać rachunek nieskończoności, i chodzić do pracy, i spotykać się na biznesowych kolacjach. Nic nie stanowi problemu.*

Pan N.: *A co się dzieje, kiedy stajecie się mali jak dzieci?*

Król Grudzień: *Im mniejsi się stajemy, tym więcej zapominamy. Jeśli ktoś nie może się spotykać na biznesowych kolacjach, wówczas nie musi przychodzić do pracy. Wolno mu wtedy pozostać w domu i zapomnieć jeszcze więcej. Może przypatrywać się ceniom w ogrodzie i uważać je za duchy. Albo nadawać chmurom imiona. Albo nawymyślać swojego pluszowemu misiowi. Albo...*

Pomyślcie i powiedzcie, który sposób przebiegu życia, Króla Grudnia czy Pana N. i nasz, wy byście wybrali i dlaczego.

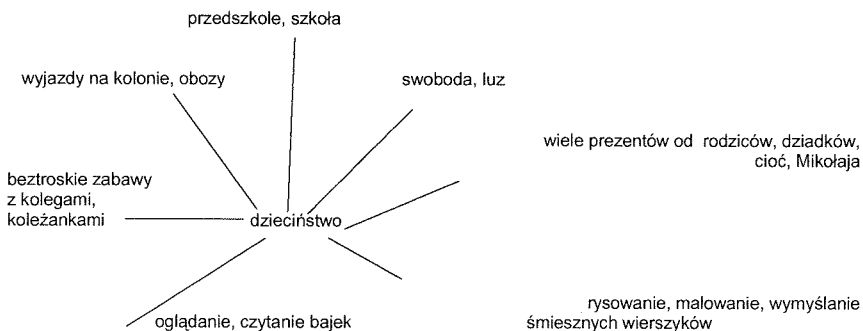
Uczniowie uzasadniają swój wybór, może w tym momencie pojawić się dyskusja, w której strony będą podawały argumenty, przekonywały innych do swojego poglądu.

• Dzieciństwo

Jesteście już nastolatkami, ale okres w waszym życiu, który teraz trwa, to jeszcze dzieciństwo.

Dopiszcie do wyrazu *dzieciństwo* takie pojęcia, czynności, określenia, które, waszym zdaniem, się z nim wiążą

Np.

Z tego „słoneczka” wnioskujemy, jakie cechy ma dzieciństwo.

Dzieciństwo to okres: (np. beztroski-chociaż dzieci powiedzą o troskach, wesoły, pełen marzeń o przyszłości, poznawania siebie i innych, kształtowania swojego charakteru, rozwijania zdolności ...)

• Dzieciństwo a dorosłość

Nawiązujemy teraz do zadania, które uczniowie mieli wykonać przed obejrzeniem spektaklu-rozmowa z dorosłym.

Przeczytajcie sobie jeszcze raz odpowiedzi udzielone wam przez osobę dorosłą, z którą rozmawialiście. Powiedzcie, jak ich wypowiedzi łączą się z naszymi rozważaniami. Co je różni, co łączy? /wypowiedzi uczniów/

Król Grudzień mówi, że Pan N. jest smutny, jak myślicie, dlaczego. Za czym tęskni Pan N.?

Po wypowiedziach uczniów odczytujemy fragment rozmowy bohaterów lub dajemy je uczniom na kartkach.

Pan N.: Gdybym przynajmniej był jeszcze mały wówczas pewnego dnia mógłbym zostać pilotem albo marynarzem.

Król Grudzień: Ja wierzę, że pewnego dnia zostanę. Mam na myśli, marynarzem. Kiedy będę całkiem mały, zostanę marynarzem. W każdym razie będą o tym sni. Gdzieś w tych pudełkach jest duży, długi sen marynarza i już ja go znajdę.

Pan N.: Ty to masz dobrze.

Jakie zdolności z dzieciństwa utracił w dorosłym życiu Pan N.? / np. zdolność do marzeń, wiary w to, że może być tym, kim chce .../

4. Podsumowanie.

Każdy uczeń jeszcze raz samodzielnie kończy zdanie, które rozpoczynało lekcję.

„**Małeńki Król Grudzień**” to spektakl o ...

Chętni odczytują je i krótko omawiają, czy może teraz zmienili zakończenie, jeśli tak to dlaczego.

5. Wspólne redagowanie tematu lekcji.

Uczniowie redagują temat lekcji, jest on zależny od tego, jak przebiegły zajęcia, jakie problemy wysunęły się na pierwszy plan.

Możliwe wersje tematu: Co warto ocalić z dzieciństwa? Nie wyrastaj z marzeń!

6. Zakończenie.

Na koniec rozdajemy uczniom tekst wiersza Joanny Kulmowej „Nie wyrastaj z marzenia” jako poetyckie życzenia.

„**Nie wyrastaj z marzenia**” Joanna Kulmowa

Podobno z tego się nie wyrasta,
podobno to czasem się zmienia.
Ty się nie zmieniaj, już taki zostań,
ty nie wyrastaj z marzenia.

Choćby ci było z nim niewygodnie,
choćby nawet z nim było źle ci,
to je troszeczkę, odrobinę odmień,
ale go nie wyrzucaj do śmieci.

Będą mówili, żeś jest dziecinny,
będą się może śmiali,
a ty się z nimi nie licz,
ty bądź taki, jaki jesteś-nie inny.

I gdybyś nawet nie mógł sprostać
światu, co zmienia się i zmienia,
to nic się nie martw, taki już zostań-
Ty nie wyrastaj z marzenia.

7. Praca domowa.

Puść wodze fantazji i opowiedz sen, który chciałbyś/labyś śnić.

Opracowała:
Małgorzata Roszak, doradca metodyczny języka polskiego Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia
Nauczycieli w Szczecinie, *nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 48 w Szczecinie*

- Jakie są ujemne skutki pracy człowieka?
4. Przedstawiciele grup prezentują wyniki, które zapisujemy na planszy lub tablicy.

III. Podsumowanie

- Czy życie człowieka powinna zdominować praca? Czy dzięki pracy człowiek może być szczęśliwy? (dyskusja)
- Samodzielne zapisanie notatki z lekcji.

Załącznik nr 1

Życie ciekawe	Życie nudne

Załącznik nr 2

Praca daje bogactwo i bezpieczeństwo. [...] Jest źródłem postępu materialnego i ćwiczeniem, które rozwija silną wolę i zdolność planowania życia. Pozwala rozwinąć talent i zrealizować plany artystyczne. Etyka protestancka stoi na stanowisku, że człowiek osiągający bogactwo dzięki swej pracy i oszczędnemu życiu odczuwa już na ziemi specjalną łaskę Bożą pozwalającą mu wznieść się ponad kapryśnych i rozrzutnych katolików.

Praca nie jest jednak czystym błogostawieństwem. Prowadzi do jaskrawych różnic społecznych, jest wykorzystywana przez liczne, wzajem sprzeczne ideologie, przyczynia się do dewastacji przyrody i w dużym stopniu zamienia życie ludzkie w koszmar. W krajach ubogich i przełudnionych praca przyjmuje formę nowoczesnego niewolnictwa. Dzieci są zmuszane do ciężkiej pracy za nędzne grosze. Dorośli harują przez wiele godzin, ledwie zarabiając na utrzymanie. W tych warunkach, jak pisali klasycy ekonomici, praca staje się towarem, który jest kupowany po najniższej cenie, tzn. cenie produkcji. Robotnikom nie płaci się tyle, żeby mogli spokojnie żyć, lecz tylko tyle, ile trzeba, by utrzymać się przy życiu. Tam gdzie nie ma związków zawodowych i ustaw regulujących zatrudnienie, robotnicy są używani w ten sam sposób, jak maszyny i narzędzia. Muszą być sprawni, szybcy, tani i milczący. Służą do produkcji jak mechaniczne urządzenia i gdy się zużywają, są wymieniani. Nikt nie troszczy się o to, co stanie się ze użytym narzędziem. Żyjący w takich warunkach człowiek nie panuje nad swoim losem. Ma do wyboru albo cicho podporządkować się wymaganiom firmy (i wtedy da się zamęczyć), albo musi zakładać związki zawodowe i stawiać własne warunki – na co zwykle nie pozwalali ani kapitaliści, ani komuniści – albo musi uciec a pracy i ginąć lub żyć jak przestępca. [...] praca ponad siły powoduje alienację, mówił Karol Marks. Ludzie przestają być ludźmi i funkcjonalnie stają się czymś innym: towarem, zwierzęciem, narzędziem.

[...] Pracowite społeczeństwa nie potrafią się bawić, nie dbają o bliskie kontakty emocjonalne między przyjaciółmi, nie cenią filozofii, nie mają czasu na spokojne zastanowienie. Żyją szybko, niebezpiecznie i kosztownie. Przejadają się, odpoczywają w intensywny przyspieszony sposób i stosują metody zarządzania, których jedynym celem jest maksymalne wykorzystanie dostępnych środków do zwiększenia efektywności działania. Śpieszą się nie wiadomo do czego.

W konfrontacji z takim społeczeństwem tradycyjna kultura swobodnego i powolnego życia szybko przegrywa. [...]

Globalne skutki intensywnej produkcji doprowadziły do groźnych następstw ekologicznych. W Europie nie ma śnieżnych zim. Efekt cieplarniany grozi podniesieniem się poziomu wody w oceanach i zwiększona zachorowalność na raka skóry. Wyczerpują się zapasy naturalnych paliw. [...]

Praca nie jest więc wyłącznie dobrodziejstwem. Dozowana w odpowiedniej ilości zwiększa swobodę działania i daje ludziom możliwość kierowania własnym losem. Natomiast w społeczeństwach mających skłonność do opieszałości albo do popadania w pracoholizm, praca jest źródłem upokarzającego uzależnienia od stworzonych warunków.

Jednostka jednak może samodzielnie określić, jak intensywnie i w jaki sposób zamierza pracować, jak zarobić na utrzymanie, na co będzie ją stać, ile będzie miała dzieci, jaki będzie mieć dom, gdzie i kiedy. W zależności od tego, jaki ogrom obowiązków człowiek przyjmie na siebie, zostanie mu mniej lub więcej czasu na pracę niekonieczną, rozwijającą, twórczą. A ona ma szczególne znaczenie. Pochłania umysł, rozwija umiejętności, prowadzi do zadowolenia z siebie. Praca zarobkowa zwykle nie daje tych dodatkowych efektów. Powinniśmy więc zainwestować nasz wysiłek w coś szczególnie wartościowego: w wychowanie i wykształcenie dzieci, w ogród lub upiększenie domu, w naukę języków obcych, muzykowanie, czytanie książek, zdobywanie nowych umiejętności. Nie każda praca daje szczęście, tylko swobodna i twórcza. *Jacek Hołówka /*

Urszula Adamczyk - polonistka z wykształcenia. Ukończyła Podyplomowe Studia Filozoficzno – Etyczne. Obecnie pracuje w Zespole Szkół Muzycznych jako nauczyciel etyki.

Propozycja lekcji dla szkoły ponadgimnazjalnej.

Temat: *Maleriki Król Grudzień*. Konteksty w dwóch odsłonach.

Myszę, że jest wielu ludzi, którym brakuje Malerkiego Króla, tylko sami o tym nie wiedzą.
(A. Hacke)

- **Wprowadzenie:** Warto przed pójściem z uczniami na przedstawienie, tytułem wstępu, zainteresować problematyką utworu, nawiązać do znanych już uczniom tekstów i przybliżyć sylwetkę autora. W tym celu można wspomnieć, że sztuka jest adaptacją zbioru opowiadań współczesnego niemieckiego pisarza Axela Hackego. To opowieść o Panu N., w świecie którego pojawia się mała postać zza regału. Sam Król Grudzień to kreacja przypominająca te z tekstów o małych istotach, jak *Mały Książę*, *Alicja w krainie czarów*, *Przygody Piotrusia Pana*.

Z kilku rozmów małego bohatera z Panem N. dowiadujemy się, że w jego świecie wszystko dzieje się na opak: człowiek rodzi się już jako duży i od razu może iść do pracy, gdy się starzeje – podlega skurczeniu. Nie tęskni za dojrzewaniem, tęskni za dzieciństwem, a sny przechowuje w pudełkach, by wracać do nich, gdy będzie miał na to ochotę. Dostać się do tego świata można przez magiczne drzwi, ale nie każdy musi być mentalnie przygotowany na takie spotkanie, nie do każdego przychodzi Maleriki Król Grudzień, przepadający za miškami żelkami.

- **Cele.** Uczeń po lekcji: rozumie przesłanie sztuki, trafnie je odczytuje, rozwiązuje zadania, dostrzega podobieństwa/różnice między omawianymi tekstami, trafnie dobiera cytaty na potwierdzenie własnych sądów, zauważa konteksty.
- **Metody:** praca z tekstem, pytania/odpowiedzi, wypełnianie luk w tekście, analiza fragmentu, wyszukiwanie cytatów i ilustrowanie nimi własnych sądów, porównywanie tekstów (szukanie podobieństw/różnic).
- **Formy pracy:** w parach, grupach, indywidualnie - wybrane osoby (zadania podane wcześniej do przygotowania).
- **Środki dydaktyczne:** kserokopie materiałów przygotowanych przez nauczyciela (m.in. na podstawie „Gabita”, gazetki Teatru Lalek „Pleciuga”, numer z października 2009).
- **Przebieg zajęć:**

Zadanie 1. Kontekst biograficzny – odsłona pierwsza¹

Axel Hacke urodził się 22w..... roku w Brunshwiku, studiował w..... i W szkole był..... i z tego powodu cierpiał. Uczniem był....., ale nieszczęśliwym. Najlepsze lata swego życia spędził w W latach 80-tych i 90-tych pracował jako..... i Zdobył liczne nagrody, od roku 2000 żyje i pracuje w..... Opublikował wiele książek, m. in. *Maleriki Król Grudzień* (.....), *Od zawsze wam to mówiłem. Moja męska codzienność* (.....), *Biały Murzyn Wumbaba* (.....). Jego teksty doczekały się tłumaczeń m.in. na:....., hiszpański, norweski, hebrajski, litewski.

Nauczyciel (lub któryś uczeń) odczytuje na głos wybrane fragmenty biografii artysty (ewentualnie na podstawie artykułu z „Gabita” przygotowane zostaje krótkie streszczenie tekstu z najważniejszymi informacjami, reszta klasy słucha i uzupełnia luki).
Czas przeznaczony na wykonanie zadania: maksymalnie 10 minut.

[Propozycja odpowiedzi: styczeń; 1956; Getyndze, Monachium; pulchnym dzieckiem; dobrym; Monachium; redaktor sportowy, reporter polityczny, komentator; Niemczech; 2005; 1998; 2004; do wyboru: angielski, francuski, japoński, koreański, chiński, duński, portugalski, holenderski, włoski, tajlandzki, czeski, polski]

¹ A. Hacke, *Axel Hacke. Życiorys w czterech wariacjach*. Przeł. M. Trześniowska. „Gabit” 2009, nr 30, s. 10-11.

Zadanie 2.

Kontekst literacki – odsłona druga w trzech ujęciach

Obejrzone przedstawienie uzmysłowilo mi, jak wiele podobieństw odnajdziemy między tą sztuką a np. *Kartoteką* T. Różewicza, *Procesem* F. Kafki czy średniowiecznym moralitetem.

a) Sztuka A. Hackego jako średniowieczny moralitet – moralitet to utwór sceniczny, a bohater sztuki, Pan N., dorosły człowiek, wykonujący każdego dnia swoją urzędniczą pracę, jest niby Jedermann (Everyman). Jego życie od rana do nocy jest nudne, przewidywalne, beznadziejne. Spotkanie z Malarzami Królami to jak szansa na zmianę w życiu, bądź jedynie jego osłodę – Pan N. zobaczy, czego mu tak bardzo brakuje, co stracił, co – właśnie z powodu jego wieku - pozostanie dla niego nieosiągalne. Nie występuje walka dobra ze złem, brak postaci alegorycznych, ale pojawia się fantastyczna postać Małego Króla i dziecko (chłopiec), jako retrospekcja dzieciństwa dorosłego już bohatera i projekcja tęsknot za rajem dzieciństwa.

b) Sztuka A. Hackego jako parabola (np. *Proces* F. Kafki) – schematyczna, uproszczona fabuła i konstrukcja postaci, umowność czasu, miejsca wydarzeń oraz informacji o bohaterach, niedookreśloność, ponadczasowość przesłania (uniwersalność), dydaktyzm, możliwość odczytania alegorycznego (symbolicznego).

hasło	<i>Proces</i>	<i>Malerzki Król Grudzień</i>
nazwisko bohatera	Józef K. (jak w kronice kryminalnej, anonimowość, inicjał tożsamy z nazwiskiem autora, ale też jako skrót do „Każdego” - w polskiej wersji językowej).	Pan N. (nazwisko nieznane, to może być każdy z nas).
profesja bohatera	Urzędnik.	Urzędnik.
los bohatera	Zostaje oskarżony, skazany bez sprawiedliwego procesu, zlikwidowany (zamordowany), nie udaje mu się znaleźć nikogo, kto potrafiłby lub chciałby mu pomóc.	Wiedzie nudne życie, ostatecznie „odpływa w swoje sny”, rutyna.
miejsce akcji	Miasto (podobieństwo do Pragi – miasta, z którym był związany F. Kafka), pokazane jako labirynt, nie ma z niego wyjścia dla jednostki prześladowanej (jedynie morderstwo w kamieniołomie, na obrzeżach miasta).	Miasto, mieszkanie, jeden pokój i przestrzeń za ścianą, kawiarnia „dzieje się” w mieszkaniu Pana N. (w szczecińskiej inscenizacji na telebimie widoki ze szczecińskiej ulicy, zabiegani ludzie).
czas akcji	Okres przedwojenny, prawdopodobne lata 20-te, jeszcze za życia autora, ale ponadczasowość, zapowiedź/skojarzenie z totalitaryzmem (lata 20-te/30-te: Rosja, 30-te: Niemcy; powojenne: Polska).	Można przyjąć, że wiek XX, uniwersalizm, ponadczasowość, chociaż nie są to czasy najnowsze (stara maszyna do pisania, a nie komputer/laptop, brak nowoczesnych sprzętów w domu Pana N.).
irracjonalność sytuacji	Człowiek w szponach systemu, im bardziej stara się wyjaśnić sytuację, tym bardziej wikała się w zniewolenie,	Smoki jako projekcja lęków i przeżyć dorosłego człowieka (tworzą

	absurdalność (Józef K. idzie do sądu, a ten mieści się na strychu domu, do sądziego można trafić „kuchennymi schodami”, przez służącą).	budowle i cienie kominów, widzi je Pan N., reszta ludzi nie), maszyny do ratowania pudli, poeci uspokajający ruch uliczny.
ocena sytuacji (przesłanie, wymowa tekstu)	Absurdalność życia ludzkiego, zapowiedź totalitaryzmu, zniewolenie jednostki.	Utrata dziecięcej naiwności, dorastanie to odzieranie ze złudzeń, popadanie w rutynę.

c) Sztuka A. Hackego jako dramat afabularny/wewnętrzny (*Kartoteka* T. Różewicza) – brak dokładnego określenia czasu i miejsca wydarzeń, luźno powiązane sceny, szczególna rola danego rekwizytu, dramaturgia otwarta (zakorzenie), luźna kompozycja, brak właściwej akcji, nie ma podziału na akty i sceny, celowa chaotyczność, połączenie realizmu z poetyckością (*dramat afabularny*); ukazanie dramatu od wewnątrz, skoncentrowanie na psychice bohatera, celowy brak powiązania wydarzeń w przyczynowo-skutkową i chronologiczną sekwencję, wnikanie w myśli i przeżycia bohatera, skoncentrowanie na jego postawach i wyobrażeniach (*dramat wewnętrzny*).

hasło	<i>Kartoteka</i>	<i>Malerzki Król Grudzień</i>
nazwisko bohatera	Różne imiona: Wacek, Henryk, Dzidek, Tadek; Bohater (nie ma nazwiska, może to być każdy z nas, jest zlepkiem różnych osobowości).	I Pan N. - Postać prawdopodobna (nazwisko nieznane, to może być każdy z nas); II Malarzki Król Grudzień – postać fantastyczna, informacja o rozmiarze i miesiącu (koniec roku, pora podsumowań i świąt, rodzinnych spotkań, prezentów).
profesja bohatera	Człowiek porażony wojną, z pokolenia Kolumbów, nie może się odnaleźć w powojennej rzeczywistości, jest zlepkiem różnych biografii (jak kartoteka jest zbiorem karteczek, informacji o każdym z nas).	I Urzędnik; II Król, jego kraina jest za ścianą, jest osobą ze snu Pana N., projekcją jego marzeń, jest „małym chłopcem” w Panu N., dzieckiem niemogącym się pogodzić ze światem dorosłych, dowodem na zabicie w sobie wrażliwości.
los bohatera	Traktowany przez ludzi przewijających się przez jego pokój jak dziecko, choć 40-latek; dla niektórych przełożony, ma też swoje wojenne partyzanckie doświadczenia, jest emocjonalnie pusty, atrofia woli.	Zachowuje się w sposób przewidywalny, rytualny, czynności wykonuje mechanicznie, pewne ożywienie w jego zwyczajnym dniu powoduje mała fantastyczna postać.
miejsce akcji	Mieszkanie, pokój bohatera, łóżko (przestaje być	Miasto, mieszkanie, jeden pokój i

	przestrzeń prywatną, intymną, staje się miejscem osaczenia Bohatera, zwykłym przedmiotem, oznacza też kryzys emocjonalny, za jego pomocą bohater ukazuje swoją bierność – pozycja leżąca – wobec życia i rzeczywistości).	przestrzeń za ścianą, pokój, który staje się też na chwilę salą w kawiarni, przestrzeń przejściowa (sąsiadka poszukująca swego ukochanego, przechodzi przez mieszkanię, jakby to był korytarz?/klatka?).
czas akcji	Wspomnienia dzieciństwa bohatera, różnych okresów jego biografii, ale można przyjąć, że uniwersalizm, ponadczasowość, okres powojenny, swoisty bezczas.	Można przyjąć, że wiek XX, uniwersalizm, ponadczasowość.
ocena sytuacji	Destrukcja osobowości człowieka, spowodowana przeżyciami wojennymi, brak wiary w możliwość życia po katastrofie, jaką była wojna. Kryzys wartości moralnych. Bohater nie jest w swym losie odosobniony; reprezentuje całe pokolenie, któremu przyszło żyć w czasach, gdy wszystkie prawdziwe wartości straciły swe pierwotne znaczenie.	Utrata dziecięcej naiwności, dorastanie to odzieranie ze złudzeń, popadanie w rutynę, zabijanie jakiejś części siebie.

- **Zamiast podsumowania.** Zaplanowane zadania nie muszą być zrealizowane podczas jednej godziny, to zresztą byłoby niemożliwe do przeprowadzenia. Dobrym pomysłem byłoby wcześniejsze przydzielenie grupom/wybranym osobom zadań do przygotowania. Wówczas efekty tej pracy mogą być zaprezentowane na forum klasy. Cały zespół może wykonać na lekcji (np. w parach) zadanie z biografią autora (luki do wypełnienia – zaplanowane maksymalnie na 10 minut) i przynajmniej dwa z zadań z kontekstami, maksymalnie na 20 minut, po 10 minut na zadanie (np. z moralitetem i *Procesem* lub moralitetem i *Kartoteką* – w ramach powtórek przed maturą?).

Dobrym zadaniem, na podsumowanie lekcji, będzie też zapisywanie na tablicy lub przyczepianie karteczek z zapisanymi wnioskami uczniów na temat: *Sztuka A. Hackego pt. „Malerki Król Grudzień” jest sztuką o... (dokończ, formułując swą myśl w postaci zdania/równoważnika zdania)*. Przykładowa odpowiedź: ... jest sztuką o utracie dziecięcej naiwności/szczerości; ... o rozczarowaniach, jakie przynosi nam dorosłe życie; ... o tym, że jeśli dziecko w nas zamilknie, staniemy się smutni/zrezygnowani/przeegrani..

Anna Kondracka-Zielińska

TEATR LALEK „PLECIUGA”

zaprasza widzów :

- na przedstawienia dla dzieci i dorosłych, widowiska i przedstawienia kameralne ;
- do czytania naszej gazetki „Gabit”;
- na teatralne spotkania edukacyjne pt. "Poznać teatr", w czasie których dzieci spotkają się z aktorami. Opowiedzą oni o swej pracy, zademonstrują techniki lałkowe i odkryją niektóre tajemnice Teatru;
- **na warsztaty teatralne dla grup zorganizowanych**
Jeżeli chcecie poznać magiczny świat teatru, odkryć tajemnice warsztatu scenicznego, nauczyć się pracy z głosem i ciałem, zdobyć praktyczne umiejętności tworzenia lalek i elementów scenografii, zapraszamy. Zainteresowanych nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych prosimy o kontakt telefoniczny (91/44 55 114) lub mailowy (edukacja@pleciuga.pl) z Magdaleną Bogusławską.
- na warsztaty teatralne dla nauczycieli;
- do korzystania z naszej sali w celu przeprowadzenia prób i przedstawień;

Zapraszamy na nasze strony
www.pleciuga.pl

Teatr Lalek „Pleciuga”
pl. Teatralny 1
71-405 Szczecin
tel./fax.: 91/433 58 04
91/44 55 114